

העלון הקהילתי של דרכי נעם

דרכי נועם – מיכה אמיר

מזל שיש את לוח השנה אחרת היינו שוכחים שחורף עכשיו. ימים שטופי שמש מצליחים לבלבל אותנו ולגרור לנו לחשוב שבא אביב. האדמה והחקלאי זקוקים לגשם בעיתו והעת היא כעת. מאידך, אם כבר שמש אביבית אז לפחות שנהנה ממנה. בהמשך הגיליון תוכלו לקרוא דיווחים של שלומי רואש ושל יוסי ורצברגר על טיול ט"ו בשבט שארגנה ועדת תרבות ועוד עדכונים תרבותיים. מי המציא את עיבור החודשים? על כך – אשר רגן. מאיר ידווח על שינויים במערכת השעות של הקהילה הלומדת שלנו. אליס ריינהולד תשתף אותנו בשמחת בר המצווה של מתן. איתן כהן עם תובנות על פרשת תרומה. שרון לוקר על המלחמה לשימוש בשפה העברית. מיכל ברגמן על יופי בחפצי קודש יהודיים. דניאל תערוך לנו היכרות עם משפחת מאירה ועמנואל שטרן-מימון. ועם כל אלה ברור שתהיה לכם קריאה מהנה. שבת שלום וחודש טוב.

מיכה אמיר – חבר ועד הנהלה, מנכ"ל משקי דן, חרזן חובב

מעט היו"ר – מאיר קלך

שבת שלום וחודש טוב לכל חברי הקהילה ומזל טוב למתן ריינהולד בר המצווה ולכל המשפחה, ברוכים הבאים כל האורחים מהארץ ומרחבי העולם. במשך השנתיים האחרונות התקיים שיעור בוקר לפני התפילה. כאן המקום להודות לחברנו שלומי רואש שארגן והוביל את השיעור בדבקות ובמסירות וכן לכל מי שהשתתף, לימד או הביא עוגה... לאחרונה, הנוכחות התדלדלה ולכן החלטנו להעביר את השיעור לאחר התפילה. במקום דבר תורה באמצע התפילה. איתן כהן יארגן את השיעור, ומי שרוצה להעביר שיעור כזה (כעשרים דקות) מוזמן לפנות אל איתן. בשבת הבאה, פרשת תצווה, יתארחו אצלנו (אצל משפחת אמיר) משפחת שולי ואהרון גל מבארות יצחק. לאהרון יש סיפור חיים מרתק ומלא תהפוכות אותו הוא יספר אחרי תפילת מוסף. מומלץ! זוהי ההזדמנות להזכיר שאנו מעודדים שיעורים בקהילה, לכן אם יש לכם חברים או קרובים שיכולים להעביר שיעור או שיחה ואתם מארחים אותם, נשמח לשמוע על כך ולארגן מפגש עם הקהילה.

מאיר קלך – יו"ר ועד הנהלה, מרצה הנדסת מערכות מידע באוניברסיטת בן-גוריון ומייסדי עמותת "גשר ההלכה"

כמה הרהורים אשורולוגיים לכבוד אדר א' – אשר רגן

המנהג לעבר את חודש אדר הגיע אלינו, כמו כל הלוח העברי (כולל שמות החודשים), מבבל, שם היה נהוג לעבר את אדר, ולעתים את אלול, כדי לסנכרן בין לוח השנה המבוסס על חדשי ירח לבין שנת השמש. במשך כמה אלפי שנים זה היה הלוח הנהוג בכל המרחב המזרח תיכוני, והיום השריד היחיד ללוח הזה נמצא אצלנו. יש כאן לא מעט אירוניה, בהתחשב בנטייה האובססיבית של הבבלים והאשורים להבטיח את זכרם לעולמים באמצעות פרויקטי בנייה מגלומניים (גם בסטנדרטים של אז), שלא נשאר מהם דבר. וההישג המדעי המרשים הזה – של קביעת לוח השנה באופן מתמטי, השתמר רק בגלל שהתגלגל לפינה קטנה של המזרח התיכון עם נטייה אובסיסיבית משלו לזיכרון תרבותי.

המסורת הרבנית מייחסת את המעבר לעיבור ע"פ נוסחה קבועה (להבדיל מעיבור לפי עדות) – "סוד העיבור" – להלל השני שחי במאה הרביעית לספירה. אבל הבבלים גילו את הנוסחה הזו כבר אלף שנים קודם לכן- אותו עיקרון בדיוק של תוספת 7 חודשים על פני 19 שנה במחזוריות קבועה. עיקרון זה היה ידוע גם לחז"ל, שמיחסים את סוד העיבור למסורת מאדם הראשון. העיבור ע"פ העדות בבית דין היה כנראה טקסי בלבד, כבר בימי הבית השני. קל יותר להבין כך את הסיפור על רבן גמליאל ורבי אליעזר במסכת יומא – רבן גמליאל קובע את החודש ללא קשר לעדות, ורבי אליעזר, השמרן הגדול, מנסה לחדש מסורת שמתה כבר אלף שנה.

ד"ר אשר רגן – נשוי לענת, מומחה לאשורולוגיה, עובד בקרן פילנתרופית

קצת רבות – יוסי ורצברגר

ביום שישי האחרון יצאנו לטיול קצר בפארק קנדה וכולנו הסתכלנו על הטבע דרך עדשת המצלמה. הילדים חוו חוויה מיוחדת במינה צילמו חיפושיות בצילומי תקריב. חיפשו ומצאו רקפות. היו שעתיים מופלאות הן כקבוצה והן כמשפחה. תודה לשלומי רואש על ההדרכה בטבע ובמסלול ולאיינגריד מולר על ההנחייה המקצועית של הצילום. את התוצאות נוכל כולנו לראות בזמן הקרוב בפייסבוק.

ההרצאה הבאה במסגרת הרצאות החברים תהיה על הקרב על גבעת התיתורה מאת ויקטור אריאל. בהרצאה זו יתאר ויקטור את הפעילות העניפה אותה הוביל, עד שבסופו של דבר הוכרזה גבעת התיתורה כפארק עירוני וכמוקד תירותי. נא לעקוב אחר הפרסומים על המועד והמקום המדויקים.

הערת שוליים

המלצתי הפעם היא על מופע מיוחד, אחר, שנון וסוחף "העיר הזאת" שעולה על ידי תיאטרון אינקובטור. זהו מחזמר ראפ בלשי, שלוש מילים שעצם הצירוף שלהם כתיאור של מופע, כבר מסקרן מספיק כדי ללכת ולראות מה זה בדיוק. העלילה היא סיפור בלשי שיכול היה להיות מוצג גם כהצגה רגילה. אבל כאן הדרך היצירתית בה עוברת אלינו ההצגה על ידי צוות השחקנים המוכשרים עד מאד, היא הסיפור האמיתי.

יוסי ורצברגר – יועץ ברשות הטבע והגנים וחובב תרבות פרינג'

מתן ריינהולד בר מצווה – אליס ריינהולד

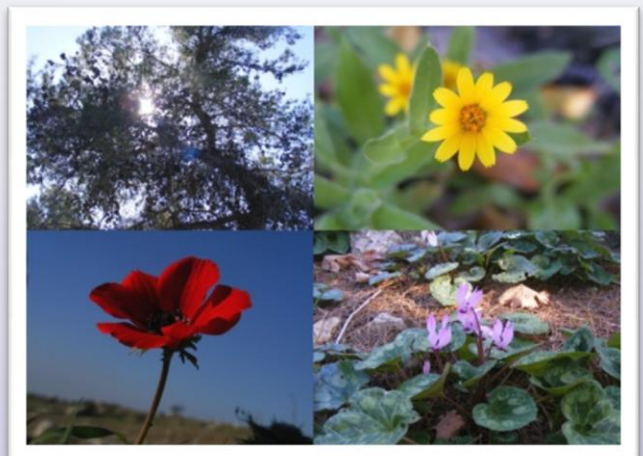
כל המשפחה מתרגשת לקראת בר המצווה של מתן בשבת "תרומה". ההורים של מתן, אליס וג'וני עלו ארצה בשנת 1998 מאנגליה, ומתן ואחיו תומר בן 10 נולדו בארץ. שני הסבים והסבתא של מתן עלו ארצה גם, וכולם גרים בנתניה. מי בא לחגוג איתנו? דודים, בני דודים וחברים באים מאנגליה, מארצות הברית, מספרד ואפילו מוונציה יבואו.

מי אתה מתן? מתן לומד בבית ספר אמ"ת והוא בנבחרת לגו רובוטיקה שם. מתאמן בקרב מגע ואוהב לשחק כדורסל ופוטבול אמריקאי. בשבת מתן יקרא את הפרשה, ואת ההפטרה וגם יוביל את תפילת הלל. בחודשים שעברו מתן הצטרף לברכת הכהנים בתור Cohen in Training. בשבת, סוף סוף הוא יעלה לברכת הכהנים ככהן אחר מן המניין. מזל טוב מתן!!! "יברכך ה' וישמרך וגו'..."

לטיול יצאנו... טיול ט"ו בשבט – שלומי רואש

יזמה ברוכה נוספת של ועדת תרבות הוליקה אותנו ביום שישי האחרון, מוצאי ט"ו בשבט, אל הגינה הדרומית של מודיעין, אל "פארק קנדה". שמש אביבית קידמה את פנינו בכניסה אל פארק המעיינות. ההוראות היו להצטייד במצב רוח טוב ובמצלמות וכך עשינו. יצאנו אל המרחבים של עמק איילון. ההנחיות ניתנו למטיילים על ידי הצלמת אינגריד מולר: כל מטייל נדרש לתאר את הטיול מבעד לעדשת המצלמה ולבחור לבסוף חמש תמונות שיצטרפו לקליפ אשר יפורסם לבסוף באתר הקהילה. גם מי שרגיל לראות את העולם דרך עינית או מסך קטן וגם מי שמתעד ומשתף כל צעד ושעל יודה שמשימת הצילום מוסיפה נופך מיוחד לטיול ולהנאה מהטבע.

צילמנו טונות של רקפות, כלניות ועצי זית ולבסוף שבנו לניחוח הקפה המהביל שבקע מפנינג'נו של אבי גלבווע. הטיול כולו ארך רק

שעה קלה אבל זה בהחלט הספיק בשביל לנשום את אויר הגבעות של מודיעין, לחוש בנחיריים, בשרירים ובעצמות את הטבע המשכר. משנדמה היה שאוטוטו החמה מראש האילנות תסתלק, מיהרו חברי הקהילה איש איש אל ביתו חזרה להכנות השבת על מנת להספיק להגיע בזמן לתפילה... מי שטרם שלח תמונות מהטיול נא לעשות זאת בהקדם למייל: shellylocker@gmail.com עם ציון שם הצלם/ צלמת.

האדם מבקש את אלוקים: פרשת תרומה – איתן כהן

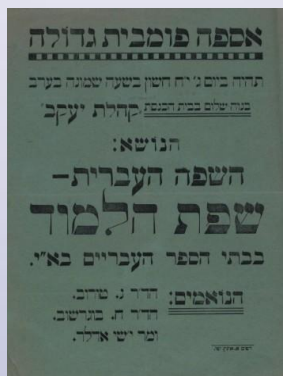
וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשֹׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם. (שמות כה, ח) מדוע אנו זקוקים למשכן, ומה חשיבותו? ניתן להצביע על שתי מגמות בתולדות המחשבה היהודית, הנוגעות למקום משכנו של האל. האחת, שניתן לכנותה הגישה הטרוסצנדנטית, מדגישה בעיקר את שלמותו של האל. רשמי האל וחוכמתו ניכרים אמנם בכל פינה, אך אם האל הוא אכן מושלם באופן מוחלט, לא יעלה על הדעת שניתן לגלות אותו, במלואו, במסגרת חוויה ארצית, גשמית, ואנושית, שהיא בוודאי גם בלתי-מושלמת. החוויה הדתית על פי תפיסה זאת רוויה בפרדוקס – השאיפה האינטלקטואלית לקראת האל היא המניע העיקרי בחיי האדם, אך המימוש לעולם לא יבוא לידי הגשמה, בבחינת "בְּקִשְׁתִּי אֶת שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי בְּקִשְׁתִּיו וְלֹא מִצְאֵתִיו." (שיר השירים ג, א): ... האלוהים, שליט היקום, נראה במלוא הדרו כשהוא שולט בבריאה, אשר רצונו מתבטא בחיק הטבע, ודברו קובע את דפוסי ההתנהגות של הטבע... ואף על פי כן הוא מצוי למעלה ומחוץ לכל. כאשר האדם אשר ראה זה עתה את האלוהים פונה אליו... הריהו נוכח לדעת שהאדון והבורא נעלם, אפוף ענן של מיסתורין, כשהוא רומז אליו מתוך "עבר למציאות" נורא... (סולוביצ'יק, איש אמונה הבווד, בתוך: אמונה בשעת משבר (סדרת עם הספר), עמוד 303)

גישה שניה, שהיא במידה רבה הפוכה מהראשונה, המכונה הגישה האימננטית, מדגישה יותר מכל דבר אחר את אינסופיותו של אלוהים. אם אלוהים הוא אינסופי באופן מוחלט, לא יעלה על הדעת שיש מרחב, מקום, או חוויה, שמהם הוא נעדר. על פי תפיסה זאת, האדם הדתי אמנם מרגיש בכל רגע ורגע בחייו קרבה לאל, אך הוא מתקשה להסביר את הסבל והייסורים, שגם בהם יש לחפש את נוכחות האל: מהבעש"ט ז"ל: מאחר שהשכינה כוללת כל העולמות, דומם, חי, מדבר, וכל הנבראים – טובים ורעים – והיחוד האמיתי (הכולל את הכל, בהיותו אינסופי) היא השכינה, ואיך כוללת שני הפכים בנושא אחד – טוב ורע – שהם שני הפכים! (כתר שם טוב, כו דף ה, מובא בספרו של עמונאל אטקס, בעל השם: הבעש"ט – מאגיה, מיסטיקה, הנהגה, עמוד 148). על פניו, נראה כי שתי הגישות – הטרוסצנדנטית והאימננטית – מובילות למבוי סתום. הדגשת השלמות מרחיקה את האל למרחב בלתי נגיש; בעוד שהדגשת האינסופיות מקרבת את האל גם למרחבים של רוע, רשע, וסבל. אך נדמה כי דווקא הגישה המקראית מצליחה לאזן בין שני הקצוות הרחוקים הללו, באמצעות ההתגלות, המצוות, והמשכן. הרעיון המשותף לכל אלו הוא האפשרות לתווך בין אדם לאלוהים באופן חלקי, זמני, ותלוי הקשר. החיבור בין עם ישראל לאלוהים הוא בר מימוש, אך לעולם לא מובן מאליו: וַיְהִי, דָּבָר-יְהוָה, אֶל-שְׁלֹמֹה, לֵאמֹר. הֲבִית הַזֶּה אֲשֶׁר-אַתָּה בִּנִית אֶת-מִלְכָּה בְּחַקְתִּי וְאֶת-מִשְׁפָּטֵי תַעֲשֶׂה וְשִׁמְרָת אֶת-פְּל-מִצְוֹתַי לְלַכֵּת בָּהֶם וְהִקַּמְתִּי אֶת-דְּבָרֵי אֲמָרְךָ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל-דָּוִד אֲבִיךָ. וְשֹׁכְנֵתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא אֶעֱזֹב אֶת-עַמִּי יִשְׂרָאֵל. (מלכים א' ו, יא; הפטרה לפרשת תרומה)

איתן כהן – חבר ועד הנהלה, מורה למחשבת ישראל ומנחה בתוכנית "בארי" במכון הרטמן

המלחמה על המילים - נקודת ציון – שרון קארו-לוקר

בחורף של שנת 1914, העם היהודי בארץ-ישראל מצא עצמו בעיצומה של "מלחמה השפות" או "ריב הלשוניות". סערה ציבורית שאפילו על שמה של הסערה, ניטש הוויכוח. ראשית ה"מלחמה" או ה"ריב", בהחלטה מנהלית שנגעה לשני מוסדות חינוך שטרם הוקמו:

הטכניון בחיפה ובי"ס תיכון לצדו. שם, נקבע ששפת ההוראה תהיה גרמנית. החלטה זו נתפסה כפגיעה אנושה בשפה העברית המתחדשת ובמפעל הצינוני המתגבש, ולא פחות מכך – בציבור שכבר רכש השכלה בעברית וראה את עצמו ממשיך לצמוח מקצועית, מדעית ואינטלקטואלית בעברית, ללא מגבלות או תסביכי עבר. מכאן החל מאבק ציבורי עז שהתחולל במשך ארבעה חודשים: תומכי השפה העברית – אינטלקטואלים בארץ ישראל ובגולה, תלמידים ומורים בסמינרים להוראה, תלמידי

תיכון ואנשים בכל שדרות היישוב העברי מצד אחד. ומולם, מתנגדי השימוש בשפה העברית – "עזרה" – האגודה היהודית-גרמנית, וכן גורמים בצבור החרדי שראו בהעדפת העברית קלקול דתי, ופגיעה במעמד העתיק של השפה המקראית. כדרכם של יהודים, כולם היו מעורבים ולכולם היתה דעה... בתקופה הפרה-פייסבוקית, טרום הרשתות החברתיות והתקשורת הדיגיטלית, היה דרכן של סערות להתנהל ברחובות: בהטפות גלויות, בהזמנות להרצאות, בגילויי דעת והפצת סיסמאות ופשוטו כשמו (דווקא לפשוטוילים היה אז שם עברי מכבד: "קול קורא"). אלה, הופצו על לוחות המודעות ועל הקירות, לצד שלל פרסומים שונים של שני המחנות. המהומה היתה רבה, והוויכוח הפיק כתיבה רבה ושפע של התבטאויות. כאמור, הפולמוס

הציבורי הסתיים בפברואר 1914 בניצחון המהנה העברי שגיבש מסר לאומי-לשוני והעניק לשפה העברית את המעמד הראוי לה.

לעתים, אנו נמנעים ממלחמות וממאבקים, אולם בהסתכלות יותר אופטימית ומעשית אפשר לומר שמאבק עשוי להוביל להתפתחות. המוטיב בולט גם בספר שמות: מאבק לאומי של עם עבדים שמתפתח ללאום נבחר, מאבק פנימי של משה הרועה שהופך למנהיג העם, ולפני 100 שנה בדיוק- מאבק על השימוש במילים- שהוביל לגיבוש שפה, חברה ותרבות לאומית.

שרון קארו-לוקר – חברת ועד הנהלה, מנהלת שיווק ברשת "קליגולה", חובבת שפות ובלשנות

התשווקה ליופי והעיצוב הנקי – מיכל ברגמן

מהו יופי? מיליוני מילים ומטבעות כסף ניסו לענות על השאלה הזו. תשובה מקובלת היא, שהיופי הוא השְׁלֵמוֹת. לכן בעבודת המשכן מושקעים זמן, פירוט טכני ומשאבים רבים בהכנת כלי המשכן והמבנה שלו. ככל שהדבר שלם יותר, כך הוא נחשב יפה יותר. זו כמובן תפיסה אחת של יופי וישנן כיום תפיסות אחרות. חלקן מערערות על הצורך להציג חזות מושלמת ויפה. אבל הידור המצווה עדיין מבקש למצוא את הדרך המהודרת לקיום מצוות ומכאן ויטרינת כלי הכסף המפורסמת. אומנית ישראלית שעוסקת בעיצוב תשמישי קדושה, היא שרי סרולוביץ מירושלים. שרי שייכת לאסכולה מינימליסטית ש'מנקה' את תשמישי הקדושה מפיתוחים ופיתולים מסורתיים, ורואה דווקא בקו נקי, טהור ו(כביכול) פשוט ביטוי 'נכון' יותר של הקודש. דוגמא להכמת העיצוב של שרי

אפשר לראות בערכת ההבדלה שהיא עיצבה – שילוב של כסף ועץ. שני חומרים טבעיים אך האסוציאציות מהן שונות מאוד; הפשוט והמתוחכם, הבסיס והמותרות. 'מקלות' הכסף שבערכה הם מקום להניח בו קינמון לבשמים, נר להבדלה ויין לקידוש. העיצוב מזכיר ענפי עץ, עם 'עין' של גזע, עם ענפים צעירים ומשתרגים ועם פיסת קינמון טבעית המציצה מהם. כל אלה מונחים בקופסת עץ ומחכים לתורם. פעם בשבוע הם מבדילים בין קודש לחול, מחברים בין עץ לכסף. הם מזכירים את יופיו של הטבע ביפי תשמישי הקדושה, ומחיים את נפש המביטים בהם. הם יוצרים שְׁלֵמוֹת.

מיכל ברגמן – מנחה, כותבת, יוצרת יודאיקה, לומדת ומלמדת יהדות.

נעים להכיר, משפחת שטרן-מימון – דניאל וינטרוב מראינת

עמנואל ומאירה הם חברים חדשים (יחסית) בקהילה. עמנואל הוא טכנאי מחשבים, מאירה חשבת שכר של יד ושם. נינה, הבת של עמנואל חיה בארגנטינה, לומדת באוניברסיטה בבואנוס איירס. לזוג שלושה ילדים: אליענה בת שש וחצי, תלמידת כיתה א' בנתיב זבולון. איתאל בן חמש בגן חובה וצח בן שנתיים, במעון תאנה. גרים ברחוב נהר הירדן 16/8. אוהבים לצאת לחופשה ולטייל בארץ או בחו"ל, להכיר מקומות חדשים, לבלות ביחד, ופשוט לעשות כיף בלי הלחץ הרגיל של החיים. איך הגענו למודיעין ולדרכי נעם? הקמנו את בתינו בעיר אפרת וגרנו שם קרוב להורים של מאירה. לפני כשנה התחלנו לחשוב לעזוב את אפרת והיפשנו מקום שהוא לא "העיר הגדולה", אבל גם לא יישוב קטן. הטרונגני, רצינו לנהל חיים

עצמאיים אבל לא רחוק מאד מהסבים באפרת. והכי חשוב, חיפשנו קהילה מכבדת, שתוכל להכיל את כל בני המשפחה מכל המינים... חווינו שותפות בקהילה כזו באפרת ועל זה לא רצינו לוותר. מישוה הזכיר שיש קהילה כזו במודיעין. גלשנו באינטרנט ומצאנו את האתר של דרכי נעם. דרך המסך נראתה לנו הקהילה כמקום מתאים. ליתר בטחון התקשרנו לגבאי הרשום בעירייה, מיכה אמיר, שנתן מענה לכל בקשותינו ומיד הזמין אותנו להתארח בשבת כדי שנוכל להכיר מקרוב את העיר ואת הקהילה. לאחר אירוח מדהים של משפחת אמיר ושל חברי הקהילה הבנו שזה המקום וזה בית הכנסת. השאר היסטוריה...